

SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

Vznik samostatné České republiky (1.ledna 1993)

AKTIVITA: ZŠ

NÁZEV: Bylo Československo k něčemu dobré?

ANOTACE:

Žáci jsou prostřednictvím aktivity seznámeni s výsledky a průběhem rozpadu Československa v roce 1992. Aktivita zařazuje tuto událost do kontextu česko – slovenských vztahů a zároveň vede k přemýšlení nad možnostmi alternativního vývoje. Měla by veškeré hodnotové soudy nechat zaznít od žáků, vyučující by měl doplňovat jen věcné připomínky, pokud bude zájem ze strany žáků, může svá stanoviska přiblížit na počátku další hodiny, třeba při práci s přiloženou mapou. Téměř rovnoměrná část se zabývá průřezovým tématem mediální výchova, a to především možnostmi „zabarveného“ sdělování o jednotlivých politicích. I v této pasáži jsou veškeré interpretace záležitostí žáků. Učitel jen vhodně zvolenými otázkami žákům pomáhá zpřesnit jejich argumentaci a objasnit jejich názor.

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI A OBSAHOVÉ VZDĚLÁVACÍ OKRUHY:

ZV: zeměpis, dějepis, český jazyk a literatura (čtenářská gramotnost)

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

ZV: výchova demokratického občana, osobnostní a sociální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

k učení, komunikativní, sociální a personální, občanské a pracovní, k řešení problémů

CÍLE:

Žáci:

- jsou schopni popsat události 20. století,
- popíší české a slovenské ambice ve vymezené době,
- jsou schopni popsat a objasnit příčiny rozdělení Československa,
- jsou reflektovat zabarvení jednotlivých mediálních sdělení a uvědomují si důležitost stříhu, pro konstrukci jakéhokoliv filmového sdělení.

DĚLKA:

45 minut

POMŮCKY:

- pracovní list
- text z knihy **Slavné dny 50+2 příběhy, které psaly historii (str. 8)**

POSTUP:

- 1) Učitel v předcházející hodině zadá úkol:
Vyhledejte ze svého okolí člověka, který by Vám mohl vyprávět o oslavě Nového roku 1993. Čím byla tato oslava specifická? Pokud získáte jakékoliv doprovodné materiály (fotografie, noviny apod.), přineste je do školy – lze realizovat školní výstavku – „minimuzeum“.
- 2) Učitel rozdá pracovní listy a žáci pracují podle pokynů.
Práce s pracovním listem. Žáci vypracovávají jednotlivé body – vždy jen velmi rychlý čas na vypracování – I.a, b, c - do dvou minut, po kterých následuje zhruba stejně dlouhá rekapitulace formou hlasitého komentáře.
Pokud se objeví zajímavá, problematická otázka, učitel ji napíše na tabuli, flipchart.
Lze předpokládat, že některé otázky budou vyřešeny v průběhu aktivity. Pokud nezazní od žáků, lze do diskuse vnést tyto okruhy – kvalita vztahu mezi Čechy a Slováky dnes? Je prezident nenormální – viz výrok Václava Havla. „...za půl hodiny se stanu opět normálním...“
- 3) Společné sledování filmu (první) ze série Slavné dny:
<https://www.stream.cz/slavedny/646090-den-kdy-vznikla-samostatna-ceska-republika> nebo lze přečíst text z knihy „**Slavné dny 50+2 příběhy, které psaly historii**“.
Učitel před sledováním zadá tyto pokyny: zaměřte se na klíčové roky 20. století – 1918, 1938, 1945, 1948, 1968, 1989, co znamenaly pro Čechy a Slováky.
- 4) Žáci pracují podle zadání III.: po každém bodě je vhodné dát zaznít alespoň jeden žákovský komentář. Přimlouvám se především za to, aby učitel upřednostňoval u bodu III.b sloupec *Další*.
- 5) Společné sledování filmu (druhé): <https://www.stream.cz/slavedny/646090-den-kdy-vznikla-samostatna-ceska-republika> nebo lze přečíst text z knihy „**Slavné dny 50+2 příběhy, které psaly historii**“ – **doplňování tabulky** – učitel podle atmosféry ve třídě nechá žáky ve trojicích vybrat si role, případně je určí; při doplňování do tabulky stačí, aby každý žák vyplnil vždy jen jeden sloupec. další postup volí vyučující podle času – je možné nechat žáky pracovat v „expertních“ skupinách k jednotlivým osobnostem Havel, Klaus, Mečiar; při velkém počtu žáků lze tyto skupiny půlit, třetit. Jiná, kratší, varianta je založena na komentování jednotlivých postav vždy několika „expertními“ žáky. Expertní je použito ve významu – žák, který se problematikou již zabýval (v našem případě při sledování filmu) – expertní skupina je analogicky tvořena expertními žáky.

- 6) Žáci vypracovávají zadání IV. z pracovního listu, učitel moderuje krátkou diskusi. Je vhodné, aby si žáci zvolili jeden z úkolů, v případě časového presu lze zadat za domácí úkol. Práce jsou psány na zvláštní listy papíru proto, aby mohly být vystaveny a podrobeny komentářům. Ostatně považujeme za vhodné, aby se k tématu vyučující ještě jednou vrátil, pokud uzná za vhodné, sdělil svůj postoj ke vzniku České republiky. Za vhodný materiál k další práci považujeme sadu mapek – Československa. Tato pomůcka vznikla primárně jako podpora při probírání česko – německých vztahů. Lze ji tedy využít podruhé, případně se k rekapitulaci česko – německým vztahů vrátit právě v kontextu rozpadu Československa.
- 7) Na začátku další hodiny reflexe, práce s mapkami.

REFLEXE:

Probíhá během aktivity několikrát formou diskuse, závěrečná úkolem 8. (IV. z pracovního listu), ve které je klíčové, aby žáci dokázali argumenty potvrdit své názory.

POZNÁMKA a ZDROJE:

Pro učitele:

Kromě materiálů zmíněných výše je vhodným zdrojem web České televize, kde jsou záběry z rozpadání Československa uspořádány značně odlišně:

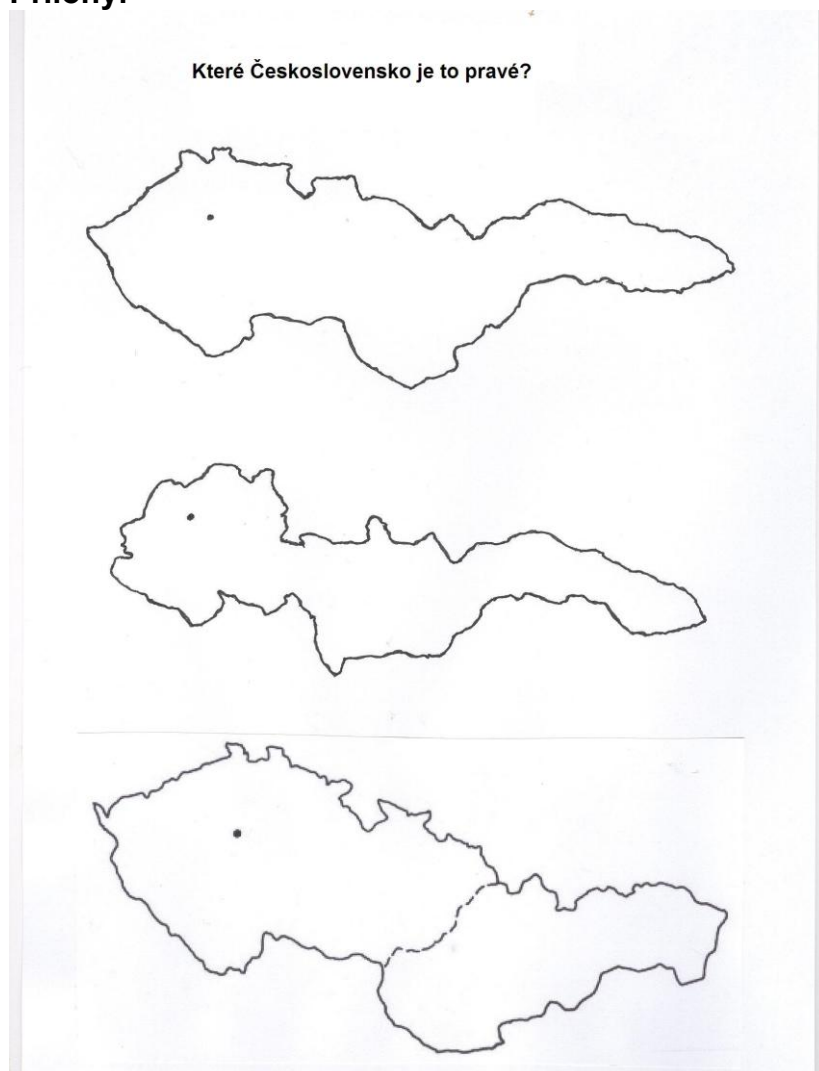
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/193229-klaus-s-meciarem-pod-platanem-zpecetili-osud-ceskoslovenska/>

A také tato literatura: Aleš PALÁN (ed.), *Zápisky o válce česko-slovenské*, Praha 2012, což je vlastně komentovaná edice dobového tisku.

SLAVNÉ DNY

PŘÍBĚHY, KTERÉ PSALY HISTORII

Přílohy:

DOPORUČENÍ:

Komentáře jednotlivých prezidentů naleznete v knize „**Slavné dny 50+2 příběhy, které psaly historii**“.

Zpracoval:
Josef Märc